

gemeente
Goeree-Overflakkee

Verzuimprotocol voor Primair, Voortgezet en Middelbaar Beroepsonderwijs Goeree-Overflakkee

Verzuimprotocol PO/VO/MBO

1. Inleiding

Dit verzuimprotocol voor het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs (kortweg: het onderwijs) is een instrument voor het terugdringen van verzuim en de bestrijding van voortijdig schoolverlaten. Signalen van voortijdig schoolverlaten laten zich steeds eerder zien. Een adequaat verzuimbeleid is een belangrijk middel bij de preventie van voortijdig schoolverlaten op latere leeftijd. In dit protocol zijn afspraken vastgelegd die voortvloeien uit de geldende wet- en regelgeving en de afspraken om schoolverzuim te voorkomen. Het protocol bevat afspraken betreffende de in- en uitschrijvingen van een leerling, wat er precies onder verzuim wordt verstaan, hoe verzuim gemeld moet worden, wie welke verantwoordelijkheden draagt en een richtlijn inzake schorsing en verwijdering van leerlingen.

Scholen hebben een sleutelpositie als het gaat om het bestrijden van schoolverzuim, en zijn daarom degenen die over een duidelijk verzuimbeleid dienen te beschikken. Indien de scholen een goede registratie bijhouden en verzuim goed melden, zal er een goede samenwerking op gang komen tussen de school en de gemeente. Indien nodig worden externe hulpinstanties, zoals de jeugdgezondheidszorg ingeschakeld om eventuele onderliggende (psychosociale) problematiek op te sporen en de leerling verder te begeleiden. Getracht dient te worden om de oorzaak van het verzuim zoveel mogelijk weg te nemen. Door middel van de goede registratie en melding van scholen en gemeente (vertegenwoordigd door leerplichtambtenaren), kunnen deze externen snelle en gepaste hulp aanbieden.

Dit protocol geeft een praktische en duidelijke handreiking hoe scholen en leerplichtambtenaren tot een samenwerking komen ten behoeve van het terugdringen van voortijdig schoolverlaten. Net als scholen en leerplichtambtenaren hebben ouders en leerlingen verantwoordelijkheden en taken die uitgevoerd dienen te worden.

2. Doel verzuimprotocol

Het belangrijkste doel van het verzuimprotocol is door middel van samenwerking en een eenduidige en heldere werkwijze het verzuim goed in beeld te krijgen, te voorkomen en te bestrijden. Inherent aan het maken van afspraken over de toepassing van de Leerplichtwet is een stringentere handhaving. Daarnaast wordt het verzuimbeleid van scholen kwalitatief verbeterd door een betere samenwerking tussen de gemeente en de scholen.

In het verzuimprotocol is duidelijk beschreven wat de verantwoordelijkheden en taken van de school en de gemeente zijn om verzuim te signaleren, te voorkomen en te bestrijden. Het is een ondersteunende en praktische handreiking om het verzuimbeleid uit te voeren. Het schept duidelijkheid naar scholen, ouders/verzorgers en leerplichtambtenaren omtrent regels, afspraken en taken. Het protocol bevordert de communicatie en informatieoverdracht over verzuimende leerlingen tussen ketenpartners zoals docenten, coördinatoren, mentoren, leerplichtambtenaren en hulpverleners.

3. Leerplicht en kwalificatieplicht

Alle kinderen die in Nederland wonen of langere tijd verblijven, hebben de plicht naar school te gaan. Kinderen zijn leerplichtig op de eerste dag van de maand, die volgt op de maand waarin een kind 5 jaar is geworden. De volledige leerplicht duurt tot en met het schooljaar waarin de jongere zestien jaar wordt (een schooljaar loopt van 1 augustus tot en met 31 juli). Daarna geldt de kwalificatieplicht. De kwalificatieplicht geldt voor jongeren die nog geen 18 jaar zijn en nog geen startkwalificatie hebben behaald een diploma havo, vwo of mbo2-opleiding of te wel minimaal niveau 2 van het MBO.

<i>Start leerplicht</i>	<i>Volledige leerplicht tot</i>	<i>Kwalificatieplicht</i>
<i>1^e schooldag van de maand na de 5^e verjaardag</i>	<i>Einde schooljaar waarin de jongeren 16 jaar is geworden</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Havo of WVO diploma behaald</i> - <i>MBO diploma niveau 2 behaald</i> - <i>Bereiken leeftijd 18 jaar</i>

4. Schoolverzuim

In dit hoofdstuk wordt het schoolverzuim verder uitgelegd. De specifieke artikelen zijn in de Leerplichtwet (lpw) te vinden.

4.1 In- en uitschrijvingen

Ouders/verzorgers zijn verplicht hun leerplichtig kind op een onderwijsinstelling in te schrijven en te zorgen dat het kind regelmatig de school bezoekt (lpw, art.2). Aangezien voor het primair onderwijs geldt dat het kind voor de eerste keer op een school ingeschreven zal worden, kan school van tevoren een uitgebreid voorlichtingspakket naar de desbetreffende ouders/verzorgers sturen. Bij uitschrijving van de leerling geldt dat de school de leerling pas mag uitschrijven, nadat elders de inschrijving schriftelijk is geregeld (lpw, art. 10). Duidelijke afspraken dienen te worden gemaakt wanneer een leerling de overstap maakt van primair naar voortgezet onderwijs. Deze afspraken ondersteunen een overstap naar een gepaste volgende opleiding. Leerlingen die gevolgd worden bij deze kritieke overstap, hebben minder risico om uit te vallen en goed bij de volgende opleiding aan te komen.

4.2 Schoolverzuim

In de lpw wordt onderscheid gemaakt tussen geoorloofd en ongeoorloofd schoolverzuim:

Geoorloofd schoolverzuim houdt verzuim met een geldige reden in. Een geldige reden kan zijn ziekte of vrijstelling van schoolbezoek. Vrijstelling kan worden verleend door de directeur of de leerplichtambtenaar. Van geoorloofd verzuim is sprake wanneer:

- a. de school is gesloten of het onderwijs is geschorst; b.v. in geval van sluiting van de school door het college van burgemeester en wethouders;
- b. bij of op grond van algemeen verbindende voorschriften het bezoeken van de school of onderscheidenlijk de instelling is verboden; b.v. in geval van uitvoering van de Infectieziekte wet.
- c. de jongere bij wijze van tuchtmaatregel tijdelijk de toegang tot de school is ontzegd;
- d. de jongere wegens ziekte verhinderd is de school te bezoeken;
- e. de jongere wegens vervulling van plichten voortvloeiende uit godsdienst of levensovertuiging verhinderd is de school te bezoeken;
- f. de jongere vanwege de specifieke aard van het beroep van één van de ouders/verzorgers slechts buiten de schoolvakanties met hen op vakantie kan gaan;
- g. de jongere door andere gewichtige omstandigheden verhinderd is de school te bezoeken.

Ad d.

Een beroep op vrijstelling wegens ziekte van de jongere kan slechts worden gedaan, indien daarvan binnen twee dagen na het ontstaan van de verhindering aan de school kennis is gegeven, zo mogelijk met opgave van de aard van de ziekte.

Ad e.

Een beroep op vrijstelling wegens vervulling van plichten voortvloeiende uit godsdienst of levensovertuiging kan slechts worden gedaan, indien daarvan uiterlijk twee dagen voor de verhindering aan de school kennis is gegeven.

Ad f.

Vakantieverlof wordt alleen dan verleend, wanneer:

- wegens de specifieke aard van het beroep één van de ouders het slechts mogelijk is buiten de schoolvakanties op vakantie te gaan. De lpw stelt in dit verband nadrukkelijk dat dit niet om een tweede vakantie gaat.
Bij het begrip “specifieke aard van het beroep” dient met name te worden gedacht aan seizoensgebonden werkzaamheden, resp. werkzaamheden in bedrijfstakken die een piekdrukte kennen, waardoor het voor het gezin feitelijk onmogelijk is om in die periode een vakantie op te nemen. Het moet redelijkerwijs voorzien zijn (en/of worden aangetoond) dat een vakantie in de schoolvakanties tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen zal leiden. Slechts het gegeven dat gedurende de schoolvakanties een belangrijk deel van de omzet wordt behaald is onvoldoende.
Bewijslast ligt bij de aanvrager. De wetgever heeft gemeend dat een gezinsvakantie maximaal 14 dagen mag duren. Als de ouder kan aantonen dat in de zomer of kerstvakantie wegens bovengenoemde reden geen vakantie kan worden genomen en er kan worden aangetoond dat alleen in een andere schoolvakantie, vakantie kan worden genomen, dan kan de ouder 5 dagen verlof aanvragen om 10 schooldagen vakantieverlof voor gezinsvakantie te hebben. Als de ouder ook tijdens die vastgestelde vakantie niet weg kan, kan een aanvraag voor maximaal 10 schooldagen worden ingediend.
- een werkgeversverklaring wordt overgelegd waaruit blijkt dat geen verlof binnen de officiële schoolvakantie mogelijk is. Ook hier gaat het niet om een tweede vakantie. Dit wil zeggen dat iemand geen verlof voor of na de kerst kan krijgen, wanneer hij/zij reeds tijdens de zomervakantie vakantie heeft (of had) kunnen opnemen.

In zijn algemeenheid geldt dat eventueel te verlenen vakantieverlof:

- * slechts één keer per schooljaar mag worden verleend;
- * nooit een langere periode mag betreffen dan maximaal 10 schooldagen per schooljaar (nadat b.v. één keer verlof is verleend voor 5 dagen mag datzelfde schooljaar derhalve geen verlof meer worden verleend!);
- * niet mag plaatsvinden tijdens de eerste twee weken van het nieuwe schooljaar.

De directie van de school deelt haar beslissing schriftelijk mee aan de ouders en stelt de leerplichtambtenaar in kennis van haar beslissing.

Ad g.

Gewichtige omstandigheden – tot en met 10 dagen per schooljaar:

Een aanvraag op grond van artikel 11g van de Leerplichtwet om vrijstelling van de verplichting tot geregeld schoolbezoek wegens “gewichtige omstandigheden” moet, wanneer het gaat om 10 of minder schooldagen per schooljaar, vooraf of uiterlijk binnen twee dagen na ontstaan van de verhindering schriftelijk aan de directie van de school worden voorgelegd. Deze deelt haar beslissing schriftelijk aan de ouders mee en stelt de leerplichtambtenaar in kennis van haar beslissing.

Gewichtige omstandigheden – meer dan 10 dagen per schooljaar:

Een aanvraag wegens “gewichtige omstandigheden” om vrijstelling van de verplichting tot geregeld schoolbezoek voor meer dan 10 schooldagen per schooljaar moet op grond van de Leerplichtwet door de directie aan de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de leerling(en) worden voorgelegd. De leerplichtambtenaar beslist in overleg met de directie en deelt de beslissing schriftelijk mee aan de ouders.

Onder gewichtige omstandigheden wordt verstaan, omstandigheden die buiten de wil van de leerling of ouders zijn gelegen. Enige voorbeelden van gewichtige omstandigheden zijn:

- a. het voldoen aan een wettelijke verplichting, voor zover dit niet buiten de lesuren kan plaatsvinden: max. 10 dagen;

- b. een verhuizing, voor ten hoogste één schooldag;
- c. het bijwonen van een huwelijk van bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad: in Nederland max. 2 schooldagen indien er ver gereisd moet worden, anders max. 1 schooldag, in het buitenland max. 5 schooldagen. *Soort bewijs trouwkaart (indien twijfelachtig kopie trouwacte);*
- d. bij ernstige levensbedreigende ziekte zonder uitzicht op herstel van bloed- en aanverwanten tot en met de derde graad, duur van het verlof te bepalen in overleg met de directie doch nooit meer dan 10 dagen per schooljaar. *Soort bewijs: doktersverklaring waaruit ernstige ziekte blijkt ;*
- e. overlijden van bloed- en aanverwanten:
  - in de 1^e graad max. 5 schooldagen;
  - in de 2^e graad max 2 schooldagen;
  - in de 3^e of 4^e graad max. 1 schooldag;
  - In het buitenland: is tot en met de 4^e graad max. 5 schooldagen
  - *Soort bewijs rouwkaart (indien twijfelachtig acte van overlijden)*
- f. 25-, 40- of 50-jarig ambtsjubileum, 12½-, 25-, 40-, 50-, of 60-jarig huwelijk van ouders/verzorgers of grootouders max. 1 schooldag;
- g. een andere, naar het oordeel van de schooldirectie, gewichtige omstandigheid. Uitgangspunt bij aanvragen van verzoeken om extra verlof op grond van gewichtige omstandigheden max. 10 schooldagen is dat dit verlof kan worden gegeven indien hiermee een kennelijke onredelijke situatie kan worden voorkomen. Dit kan in **geen** enkel geval **vakantieverlof** betreffen.

Ongeoorloofd schoolverzuim houdt verzuim in zonder geldige reden. Hierbij worden twee soorten verzuim onderscheiden: absoluut en relatief verzuim.

1. **Absoluut verzuim:** van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige leerling niet bij een school of onderwijsinstelling staat ingeschreven.
2. **Relatief verzuim:** van relatief verzuim is sprake als een leerling wel staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling, maar zonder geldige reden afwezig is op de les. Relatief verzuim moet gemeld worden als:
  - De jongere drie of meer achtereenvolgende dagen verzuimt;
  - De jongere in vier aaneengesloten weken 16 klokuur verzuimt voor PO of 16 lesuur verzuimt voor VO en MBO;
  - De jongere regelmatig te laat op school of in de les verschijnt.

Relatief verzuim wordt verdeeld in luxe verzuim en signaalverzuim.

Luxe verzuim: Van luxe verzuim is sprake wanneer een leerling zonder toestemming verzuimt vanwege familiebezoek of extra vakantie (veelal één of twee dagen voor de start van een reguliere schoolvakantie). Deze vorm van verzuim moet altijd worden gemeld door de school. Scholen voor PO moeten dit melden met het meldingsformulier KOV en scholen voor VO moeten dit digitaal melden aan Dienst Uitvoering Onderwijs van IB groep. Deze melding komt terecht bij de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar hoort de ouder/verzorger die is verschenen en accepteert het verweer niet. De leerplichtambtenaar maakt proces-verbaal op, dan wel overlegt met het Openbaar Ministerie.

Signaal verzuim: Van signaalverzuim is sprake wanneer het verzuim een symptoom is van een onderliggende problematiek. De leerling kan niet goed meer op school functioneren.

Hiervan is sprake als het verzuim een signaal is voor problemen als:

- Leerproblemen, leerstoornissen;
- Sociaal-emotionele problemen of stoornissen;

- (ernstige) gedragsproblemen of stoornissen;
- Gezondheidsproblemen (fysiek en psychisch / psychiatrisch).

De school dient de leerplichtambtenaar op de hoogte te brengen van (vermoedelijke) achterliggende problemen.

4.3 Verzuimregistratie

De school komt als eerste in aanraking met verzuim. Hierbij is het cruciaal om door middel van een goed bijgehouden administratie inzicht in verzuimgedrag te verkrijgen qua frequentie, reden en resultaat. Op deze manier wordt goed bijgehouden welke leerlingen, hoe vaak en waarom verzuimen. Dit inzicht is nodig voor het terugdringen van verzuim, het voorkomen van thuiszitten en voortijdig schoolverlaten. Scholen laten daarnaast zien dat ze de Leerplichtwet voldoende naleven. Een adequate verzuimregistratie maakt daaropvolgend gedegen en snelle actie mogelijk.

Een registratiesysteem dient:

- verzuim duidelijk zichtbaar te maken,
- alle informatie en ondernomen handelingen overzichtelijk bij te houden,
- de mogelijkheid te bieden om snel actie te ondernemen zoals verzuim melden aan de leerplichtambtenaar,
- statistieken te laten zien in het verzuimgedrag,
- evaluaties te maken ten behoeve van de verbetering van het verzuimbeleid binnen de school.

Daarbij horen alle gegevens van de leerling die nodig zijn, zoals naam, datum, soort verzuim, frequentie per uur/dag, legitimiteit van het verzuim, ondernomen handelingen en het resultaat.

Ouders/verzorgers zijn verplicht om aan de school door te geven de afwezigheid van hun kind en de reden van afwezigheid (lpw, art. 11, 12 en 13). De school registreert dagelijks elk verzuim per leerling. Indien een bericht van de ouders/verzorgers ontbreekt, neemt de school contact op met de ouders/verzorgers voor verdere informatie. Op deze manier kan het verzuimgedrag per leerling achterhaald worden. Ieder jaar stelt de school een jaaroverzicht van het verzuim op en stuurt het naar het ministerie van OCW (lpw, art. 25 lid 3). Daarnaast informeert de school de ouders ieder jaar over het verzuimbeleid middels de schoolgids. In de Leerplichtwet is het vastgelegd dat de leerplichtambtenaar ieder jaar de verzuimregistratie van de school controleert (lpw, art. 18, lid 3).

Onderstaand in een oogopslag een overzicht met verschillende typen verzuim.

<i>Reden afwezigheid:</i>	<i>Registreren als:</i>
<i>Spijbelen:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>betreft hele uren of dagen;</i> - <i>reden onbekend of niet legitiem;</i> - <i>reden achteraf gemeld.</i> 	<i>Ongeoorloofd verzuim</i>
<i>Te laat komen:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>bij aanvang van de schooldag en/of bij aanvang van een tussentijds lesuur;</i> - <i>reden onbekend of niet legitiem.</i> <i>In de onderstaande tabel op bladzijde 10 is de richtlijn aanpak te laat komen vermeld.</i>	<i>Ongeoorloofd verzuim; te laat</i>
<i>Vrije dag/vakantie zonder toestemming (= luxe verzuim)</i>	<i>Ongeoorloofd verzuim</i>
<i>Bezoek (huis)arts, specialist en dergelijke. Niet conform gemeld</i>	<i>Ongeoorloofd verzuim</i>
<i>Ziekte niet gemeld conform afspraak (= ongedekt ziekteverzuim)</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>niet bijtijds gemeld;</i> - <i>niet gemeld door één van de ouders</i> - <i>gemeld door de leerling zelf;</i> 	<i>Ongeoorloofd verzuim</i>

- <i>geen schriftelijk advies afgegeven.</i>	
<i>Schorsing</i>	<i>Schorsing</i>
<i>Ziekte gemeld conform afspraak (=gedekt ziekte verzuim):</i> - 's morgens (telefonisch) gemeld door één van de ouders; - bij hervatten onderwijs schriftelijke verklaring afgegeven.	<i>Ziekte</i>
<i>Langdurig ziekteverzuim</i>	<i>Ziekte</i>
<i>Bezoek (huis)arts, specialist e.d. Gemeld conform afspraak</i>	<i>Geoorloofd verzuim; extra verlof</i>
<i>Vrije dag/vakantie met toestemming van schooldirecteur of leerplicht-ambtenaar</i>	<i>Geoorloofd verzuim; extra verlof</i>
<i>Vrij verleend i.v.m. begrafenis, bruiloft, jubileum;</i> <i>Verlof aangevraagd conform afspraak</i>	<i>Geoorloofd verzuim; extra verlof</i>
<i>Vrij verleend i.v.m. sociale omstandigheden; het besluit hieromtrent ligt altijd bij de schooldirecteur eventueel in samenspraak met de leerplicht-ambtenaar.</i>	<i>Geoorloofd verzuim; extra verlof</i>

4.4 Schorsing

De bevoegdheid tot toelating, schorsing en verwijdering van leerlingen berust bij het bevoegd gezag van een school, zijnde het schoolbestuur. De meeste leerlingen worden zonder problemen tot de school toegelaten en krijgen nooit met schorsing of verwijdering te maken. Vooral in het primair onderwijs gebeurt dit zelden. Indien echter een schooldirecteur geen andere uitweg ziet dan schorsing of verwijdering, dient een procedure te worden gestart zodat alle partijen op de hoogte zijn van de voorschriften.

Een school heeft het recht een leerling voor maximaal 5 schooldagen te schorsen bij aanleidingen zoals:

- bedreiging door ouders/verzorgers;
- herhaaldelijk wangedrag met een negatieve invloed op de andere leerlingen;
- crimineel gedrag zoals diefstal en beroving;
- geweldpleging;
- herhaaldelijke verstoring van de orde, rust en veiligheid op school;
- aantoonbaar bewijs dat de school zich heeft ingespannen zodat het niet tot schorsing of verwijdering komt.

De procedure betreft een schriftelijke kennisgeving aan de ouders/verzorgers, de inspectie en de leerplichtambtenaar. De ouders worden voor een gesprek uitgenodigd en de leerling wordt in de schorsingsperiode aan het werk gezet.

De leerling dient daarna in beginsel weer toegelaten te worden op school. De woorden "in beginsel" betekenen dat er een apart goed onderbouwd besluit noodzakelijk is, wanneer het hoofd het besluit neemt tot een nieuwe of verlengde schorsing. Een uitzondering op de maximale duur van een schorsing vormt de schorsing die ingaat, terwijl er overleg gaande is over de definitieve verwijdering van een leerling. De schorsing duurt dan net zo lang als de tijd die nodig is om te komen tot een beslissing over de eventuele verwijdering.

Indien de maatregelen 'schorsing' niet het beoogde resultaat behaalt, kan de school de leerling verwijderen. Hierbij zijn de leerling, de ouders/verzorgers, de schooldirectie en -bestuur, de leerplichtambtenaar en de inspectie betrokken. De specifieke procedures met betrekking tot schorsing en verwijdering zijn te achterhalen in het Inrichtingsbesluit WVO. Voor het basisonderwijs en het speciaal onderwijs is schorsing niet expliciet geregeld, maar geldt de volgende algemene rechtsregel: wie tot het meerdere (lees: verwijdering van een leerling) bevoegd is, is ook bevoegd tot het mindere (schorsing van een leerling). Dit betekent dat dezelfde procedures en zorgvuldigheid vereist zijn wanneer een leerling verwijderd wordt als wanneer hij geschorst wordt.

4.5 Verwijdering

Verwijdering is een uiterste maatregel die door de wetgever aan strikte voorwaarden is gebonden. Dit is niet verwonderlijk, omdat verwijdering ertoe kan leiden dat een leerling vervolgens geen aansluiting meer vindt bij de samenleving.

Voordat het besluit tot verwijdering genomen kan worden, dient het bevoegd gezag de leerling (12+) en de ouders te horen. Voor een leerling van het primair onderwijs moet ook de groepsleerkracht gehoord worden. Voor het voortgezet onderwijs is voorgeschreven dat overleg met de Inspectie van het Onderwijs vereist is, voordat er een besluit genomen wordt.

Een voornemen tot definitieve verwijdering moet terstond aan de leerplichtambtenaar gemeld worden (artikel 18 Lpw).

Zodra het besluit tot verwijdering daadwerkelijk een feit is, informeert het bevoegd gezag de leerling (en wanneer de leerling nog geen 21 jaar is ook de ouders) in ieder geval schriftelijk over:

- de verwijdering en de reden daarvan;
- de wijze, waarop bezwaar tegen de verwijdering gemaakt kan worden.

Het bevoegd gezag stuurt een kopie van haar brief naar de Inspectie van het Onderwijs en de leerplichtambtenaar.

Definitieve verwijdering kan in beginsel alleen plaatsvinden, wanneer het bevoegd gezag een andere school bereid heeft gevonden de leerling toe te laten.

In het basisonderwijs en het beroepsonderwijs geldt de regel dat er toch tot verwijdering kan worden overgegaan, indien de school zonder succes acht weken lang heeft gezocht naar een andere school. De zoektocht heet een inspanningsverplichting. De inspanning moet aantoonbaar zijn. Zodra een andere school bereid is gevonden om de verwijderde leerling op te nemen of na acht weken, vervalt de inspanningsverplichting.

In het voortgezet onderwijs geldt een veel strikter uitgangspunt. Verwijdering is uitsluitend mogelijk, wanneer de plaatsing op een andere school geregeld is.

(Voor probleemleerlingen worden oplossingen gezocht binnen het samenwerkingsverband VO/SVO)

N.B. Voor het voortgezet onderwijs is in het Inrichtingsbesluit WVO bepaald dat verwijdering in de loop van een schooljaar niet kan op grond van onvoldoende vorderingen of veelvuldig verzuim.

Samengevat kan een leerling worden verwijderd uit het voortgezet onderwijs in de volgende procedure:

1. De leerling kan voorafgaand aan een besluit tot verwijdering voor korte tijd worden geschorst (Inrichtingsbesluit wet op het voortgezet onderwijs, artikel 14, lid 2).
2. Voorafgaand aan het besluit tot verwijdering:
  - moet worden overlegd met de inspecteur (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 14, lid 2);
  - moet de leerling (en bij een minderjarige: zijn ouders) in de gelegenheid worden gesteld om te worden gehoord over het voornemen tot verwijdering, en de redenen daarvoor (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 14, lid 1);
  - moet (bij een leerplichtige leerling) een andere school bereid gevonden worden om de leerling toe te laten (WVO, artikel 27, lid 1).
3. Het daartoe bevoegde orgaan van de school neemt een schriftelijk gemotiveerd besluit waarin is aangegeven dat bezwaar aangetekend kan worden (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 15, lid 1 en 2).
4. In het kader van de heroverweging op bezwaar dient de leerling/de ouders te worden gehoord (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 15, lid 3); in deze fase kan de leerling de toegang tot de school ontzegd worden (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 15, lid 4).
5. De inspecteur ontvangt bericht van het definitieve besluit tot verwijdering (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 14, lid 3).

Primair onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs

In het primair onderwijs en het beroepsonderwijs geldt de regel dat de leerling verwijderd kan worden als de school zonder succes acht weken lang heeft gezocht naar een andere school. De school moet die zoektocht maken op grond van een inspanningsverplichting, en de inspanning moet daarbij aantoonbaar zijn. Zodra een andere school bereid is gevonden om de verwijderde leerling op te nemen of na acht weken, vervalt deze inspanningsverplichting.

Een specifiek voorbeeld: in het basisonderwijs kan het voorkomen dat de school een leerling niet meer de hulp kan bieden die hij nodig heeft en dat verwijzing naar het speciaal onderwijs noodzakelijk wordt gevonden. Soms weigeren ouders dit advies voor hun kind op te volgen. Ouders blijven verantwoordelijk voor het inschrijven van hun leerplichtige kind.

Een school voor (speciaal) basisonderwijs mag een leerling verwijderen als ze daarvoor voldoende draagkrachtige argumenten heeft en als ze kan aantonen gedurende acht weken zonder succes naar een andere school te hebben gezocht (Wet op het primair onderwijs, artikel 40, lid 2). De oude school is wettelijk verplicht om te (helpen) zoeken naar een alternatieve school om de ouders te ondersteunen en een zo goed mogelijk aansluitende schoolloopbaan voor het kind te waarborgen.

Als ouders niet willen meewerken aan een overplaatsing van hun kind naar speciaal onderwijs, terwijl de school voor (speciaal) basisonderwijs geen passend onderwijsaanbod meer kan verzorgen, en alle overleg daarover niet werkt, dan heeft de leerplichtambtenaar nog twee juridische mogelijkheden:

- proces-verbaal wegens absoluut verzuim als de oude school de leerling heeft uitgeschreven volgens de Wet op het primair onderwijs, artikel 40, lid 2;
- melding van onvoldoende zorg voor het kind bij de Raad voor de Kinderbescherming, in dit geval bij Veilig Thuis (voorheen AMHK).

4.6 Preventie

Een ander belangrijk aspect van het bestrijden van schoolverzuim is preventie. Om schoolverzuim tegen te gaan is het belangrijk bij de kern te beginnen. De kern zijn de kinderen en de ouders/verzorgers. Regelmatige voorlichtingen en interactieve workshops geven over het belang van regelmatig schoolbezoek en niet spijbelen, kan een bijdrage leveren. Het geeft de kinderen een goede basis mee voor de rest van zijn schoolcarrière. Alleen al weten dat er een verzuimbeleid aanwezig is binnen de school kan een preventieve werking hebben. Duidelijkheid over het verzuim en de oorzaak ervan is van belang voor snelle procedures binnen de samenwerking.

5. Melding verzuim aan leerplicht

In de Leerplichtwet staat duidelijk vermeld dat ongeoorloofd verzuim dient te worden gemeld en de wijze waarop dit dient te gebeuren. Ongeoorloofd verzuim dient onmiddellijk bij de leerplichtambtenaar te worden gemeld.

5.1 Procedure verzuimmelding

Na de signalering en registratie van ongeoorloofd schoolverzuim neemt de school onmiddellijk contact op met de ouders/verzorgers van de leerling om duidelijkheid te scheppen over de oorzaak van verzuim. Leerlingen boven 12 jaar worden evenzo aangesproken. Bij een melding stelt de school schriftelijk de ouders in kennis. De school meldt het (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim van een leerplichtige leerling bij Bureau Leerplicht. De scholen voor PO doen dit via het gestandaardiseerd meldformulier (KOV), bij voorkeur digitaal via leerplicht@goeree-overflakkee.nl. De scholen voor VO doen dit digitaal aan de Dienst Uitvoering Onderwijs die dit doorstuurt aan Bureau Leerplicht.

Nadat een verzuimmelding is ontvangen, start de leerplichtambtenaar een onderzoek. Hierbij neemt hij contact op met alle betrokkenen zoals de school, ouders/verzorgers, leerling zelf

om erachter te komen wat de oorzaak is van het verzuim. Indien blijkt dat er een achterliggende problematiek aanwezig is, neemt de leerplichtambtenaar contact op met Centrum Voor Jeugd en Gezin.

Samengevat zijn de onderstaande regels van toepassing:

Soort verzuim:	Melden:	Hoe?
<i>Absoluut verzuim</i>	<i>Als een leerplichtige jongere niet (meer) staat ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling</i>	<i>In- of uitschrijving binnen vijf werkdagen middels standaard-formulier 'in- en uitschrijvingen' verstuurd aan de administratie van Bureau Leerplicht</i>
<i>Relatief verzuim</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Bij achtereenvolgend verzuim van 3 dagen of meer;</i> • <i>Bij verzuim van meer dan 16 uur in vier aaneengesloten weken;</i> • <i>Bij te laat komen op school of in de les (zie onderstaande tabel);</i> • <i>Verzuim gerelateerd aan (vermoedelijk) achterliggende problematiek.</i> 	<i>Melden bij Dienst Uitvoering Onderwijs/KOV formulier.</i>
<i>Luxe verzuim</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Als leerplichtige jongere zonder toestemming van school wegblijft vanwege extra vakantie of familie-bezoek.</i> 	<i>Melden bij Dienst Uitvoering Onderwijs/KOV formulier.</i>

Te laat komen geldt eveneens als een vorm van verzuim. De aanpak hiervan is als volgt:

Frequentie	School	Leerplicht
3 keer te laat	Gesprek met ouders (12-) gesprek met leerling (12+)	
6 keer te laat	Brief naar ouders met daarin waarschuwing dat bij het voortduren te laat komen, melding bij leerplicht volgt	
9 keer te laat	Brief naar ouders dat 'te laat komen' bij leerplicht is gemeld. Kopie van deze brief gaat naar leerplicht woon-gemeente. Via e-mail naar leerplicht@goeree-overflakkee.nl	Brief naar ouders en leerling met waarschuwing en mogelijke actie bij voortduren "te laat komen" (Gele Kaart!)
12 keer te laat	Melden bij Dienst Uitvoering Onderwijs	Leerling uitnodigen voor gesprek. Reden > eventueel hulpaanbod. Bij kwestie zelfdiscipline : waarschuwen voor gevolgen (HALT straf)
> 12 keer te laat	Melden bij de Dienst Uitvoering Onderwijs	Uitnodiging gesprek voor HALT verwijzing of Proces Verbaal opmaken indien de jongere niet voor HALT in aanmerking komt
Bij voortduren		Proces-verbaal

5.2 Procedures bij (ziekte) verzuim

Door vroegtijdige problemen die schuilgaan achter (ziekte) verzuim te signaleren en, zo nodig, begeleiding en/of hulpverlening op te starten, wordt getracht verzuim en voortijdig schoolverlaten terug te dringen. In situaties waarin leerlingen ziek worden gemeld is er sprake van geoorloofd verzuim. Wanneer er sprake is van frequent verzuim of langdurig verzuim kan er aanleiding zijn om de jeugdarts of jeugdverpleegkundige in te schakelen. Leerlingen kunnen ook aangemeld worden om te adviseren in geval van vermoedelijk ongeoorloofd schoolverzuim dat afgedekt wordt door ziekmelding. Zie verder onder 'Procedure St. CJG'.

Ziekteverzuim is onderdeel van het Basistakenpakket CJG. Ziekteverzuim kan bij het CJG aangemeld worden naar aanleiding van het SOT of tussentijds door school. Aan elke school is een jeugdverpleegkundige en een jeugdarts verbonden. De jeugdverpleegkundigen werken onder directe supervisie van de jeugdarts. Alle leerlingen worden door de jeugdverpleegkundige besproken met de jeugdarts. De jeugdarts of jeugdverpleegkundige beoordeelt alleen of er een belemmering is voor de schoolgang, welke ondersteuning een gezin nodig heeft, en eventueel welke afspraken er met school gemaakt kunnen worden voor een aangepast lesplan. Uitspraken over geoorloofd of (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim liggen bij Bureau Leerplicht.

Criteria voor melding van school aan de St. CJG:

1. Frequent verzuim onder het mom van ziekte. Daaronder wordt verstaan meer dan vier ziekmeldingen in een aaneengesloten periode van een maand.
2. Langdurig ziekteverzuim: meer dan twee weken aaneengesloten (na de 11^e ziekte-dag). Dit geldt niet voor leerlingen van wie het helder is dat zij om medische redenen niet naar school gaan.
3. Bij langdurige verzuim wegens griep: meer dan drie weken aaneengesloten (na de 16^e ziekte-dag).
4. 'Bijzondere gevallen': regelmatig verzuim geconstateerd bij jongeren die altijd bij een bepaald vak ziek zijn of een hoog totaal verzuim, hebben (bepaalde dagen/dagdelen/lessen).

Procedure school

1. Ouder/verzorger meldt kind absent. Dit wordt geregistreerd door de verzuimcoördinator die de school heeft aangesteld.
2. Indien er sprake is van langdurig ziekteverzuim (zie 2 en 3 bovenvermelde criteria) neemt school contact op met de ouder/verzorger of gaat op huisbezoek. Naar aanleiding van dit contact:
  - Keert de leerling weer naar school terug
  - Wordt probleem niet opgelost, de leerling keert niet terug naar school en wordt de procedure verder doorlopen.
3. Indien er sprake is van verzuim volgens bovengenoemde criteria onder 5.2 wordt de leerling in het SOT besproken en/of meldt de school dit aan St. CJG middels een aanmeldformulier en stelt de ouders hiervan op de hoogte. Wanneer school en ouders en/of leerling niet tot een gezamenlijke oplossing kunnen komen, wordt ook gemeld bij St. CJG.
4. De uitkomst van het gesprek wordt met een formulier gemeld en in het eerstvolgende SOT besproken, zo nodig wordt er tijdens het SOT een plan van aanpak gemaakt met de aanwezige disciplines.
5. School blijft het verzuim en de gemaakte afspraken monitoren.
6. Indien er volgens het advies van de jeugdarts/jeugdverpleegkundige geen belemmeringen zijn voor de schoolgang, wordt dit met een formulier gemeld. Dit gebeurt in overleg met de ouders en/of leerling. De school maakt vervolgens melding van mogelijk ongeoorloofd schoolverzuim via DUO (VO/MBO) of rechtstreeks bij leerplicht (PO).

Procedure St. CJG

1. De jeugdarts/jeugdverpleegkundige ontvangt de melding van de school of de leerling wordt besproken in het SOT.
2. De jeugdverpleegkundige nodigt in principe de leerling en/of ouders uit. De jeugdarts nodigt ze uit als het een leerling van groep 1 t/m 3 betreft, als het een leerling van speciaal (basis)onderwijs betreft of als er sprake is van uitgebreide medische klachten waar men geen grip op krijgt.
3. De jeugdarts/jeugdverpleegkundige zal in gesprek met de ouders en/of leerling het verzuimprobleem analyseren. Indien nodig wordt overleg gevoerd met huisarts of specialist om tot een goede advisering te komen. Vervolgens zal in overleg met de ouders en/of leerling de benodigde zorg worden opgestart of, indien er sprake is van afstemming van zorg, zal de leerling bij het JOT aangemeld worden voor indicatiestelling. Daarnaast worden er afspraken gemaakt over hoe en wanneer de leerling weer naar school kan gaan. Door de ouders en/of leerling wordt een toestemmingsverklaring ondertekend, zodat de jeugdarts/jeugdverpleegkundige kan overleggen met andere betrokken hulpverleners.
4. De volgende situaties zijn denkbaar:
  - Er is sprake van een lichamelijk/psychisch probleem waarvoor verwezen wordt naar huisarts/specialist.
  - De leerling heeft een risicovolle leefstijl. Er worden adviezen, inzicht en psycho-educatie gegeven.
  - Indien er sprake is van een opvoedkundig probleem wordt verwezen naar Centrum voor Jeugd en Gezin.
  - Indien er vermoedens zijn van mishandeling/verwaarlozing/seksueel misbruik/huiselijk geweld, treden de daarvoor geldende protocollen in werking. De school wordt geïnformeerd.
  - Binnen gezin zijn problemen waarvoor professionele hulpverlening is geïndiceerd maar ouders/verzorgers weigeren dit. Dit wordt gemeld aan het JOT.
5. De jeugdarts/jeugdverpleegkundige meldt de bevindingen, het verloop, de gegeven adviezen en gemaakte afspraken in het digitale kinddossier. De jeugdverpleegkundige overlegt met de jeugdarts. De school wordt geïnformeerd middels een formulier met medeweten van ouders en/of leerling. Dit formulier wordt ondertekend door de jeugdarts. Wanneer er geen toestemming wordt gegeven, wordt doorgegeven dat er een gesprek heeft plaatsgevonden maar dat er geen toestemming is gegeven voor overdracht van de inhoud van het gesprek.
6. De leerling wordt zo nodig nogmaals uitgenodigd bij de jeugdarts/jeugdverpleegkundige of wordt gevolgd in het SOT.
7. Indien er geen sprake is van hierboven genoemde situaties en er worden geen belemmeringen gevonden om naar school te gaan, wordt dit gemeld aan de school met medeweten van ouders en/of leerling. Dit formulier wordt ondertekend door de jeugdarts. De school beoordeelt bij aanhoudend verzuim of ze het traject zelf verder oppakken of een melding doen van mogelijk ongeoorloofd verzuim bij Bureau Leerplicht.
8. Indien de ouders en/of leerling geen toestemming geven voor overleg met andere betrokken hulpverleners, kan de jeugdarts/jeugdverpleegkundige geen gedegen advies geven. Dit wordt schriftelijk teruggekoppeld naar school.
9. Indien de ouders en/of leerling uitspreken dat de inhoud van het gesprek niet met school gedeeld mag worden of dat er geen terugkoppeling naar school mag plaatsvinden, gaat de professional bij zichzelf en collega's na in hoeverre het verzoek gehonoreerd kan worden. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van het instrument "*Samenwerking in de Jeugdketen*".
10. Indien de jeugdarts/jeugdverpleegkundige zich zorgen maakt over de gezondheid, ontwikkeling of veiligheid van de jongere, waarbij de ouders onvoldoende mee kunnen/willen werken, wordt dit besproken met het JOT.

11. Indien de ouders en/of leerling niet reageren op de uitnodiging van St. CJG zal een nieuwe uitnodiging worden verstuurd. In het geval dat ouders of leerling ook hier geen gehoor aan geven, zal dit schriftelijk gemeld worden aan de school.
12. Indien de ouders en/of leerling de opgestelde afspraken en adviezen niet nakomen, wordt dit schriftelijk teruggekoppeld naar school. Er kan vervolgens door school een melding bij Bureau Leerplicht worden gedaan.
13. De school maakt melding van mogelijk ongeoorloofd schoolverzuim op de gebruikelijke wijze.

Procedure Leerplicht

De leerplichtambtenaar behandelt de meldingen van ongeoorloofd schoolverzuim op de gebruikelijke wijze.

5.3 Justitieel optreden van de leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaren van Bureau Leerplicht zijn beëdigd als buitengewoon opsporingsambtenaar en bevoegd om proces-verbaal (strafrechtelijk traject) of een last onder dwangsom (bestuursrechtelijk traject) op te maken. Voorafgaand daaraan kan ook gekozen worden voor mildere vormen van sanctie, zoals een melding aan bureau Halt.

6. Externe hulpinstanties

Naast de leerplichtambtenaar zijn ook andere instanties betrokken bij de afhandeling van een melding. Onder andere de onderstaande instanties kunnen een rol spelen en het is van belang om met deze instanties een goede communicatie en relatie te onderhouden.

- Politie en Openbaar Ministerie;
- Gecertificeerde Instelling (GI);
- St. CJG (voorheen GGD/JGZ);
- HALT;
- Jeugdreclassering;
- Jeugdbeschermingsplein (**Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdbescherming Rotterdam-Rijnmond**);
- Samenwerkingsverbanden en scholen voor PO/VO/MBO;
- School Maatschappelijk Werk/Algemeen Maatschappelijk Werk;
- Steunpunt Onderwijs;
- Stichting Ziek en Onderwijs (voorheen Stichting Educatieve Zieke Leerlingen)
- Jeugd Ondersteunings Team (JOT) (**Lucertis, Trivium, Stek, Bureau Jeugdzorg, Flexus Jeugdplein, het basis en voortgezet onderwijs, MEE ZHZ**);
- Jongerenwerk GO.